

Aan de leden**Datum**

18 november 2021

Kenmerk

COS/U202100959

Lbr. 21/078

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Stand van zaken Hervormingsagenda Jeugd

Geachte leden van college en gemeenteraad,

In de ledenbrief van 29 oktober 2021 hebben we u geïnformeerd over de stand van zaken van de Hervormingsagenda Jeugd. In aanvulling hierop delen we hiermee met u een standpuntenbrief van het VNG-bestuur over onze inzet voor de Hervormingsagenda. De bestuurdersdag van 26 november is uitgesteld vanwege de coronamaatregelen, in plaats daarvan organiseert de VNG inhoudelijke online sessies. Graag nodigen we u uit voor deze sessie over de Hervormingsagenda Jeugd.

Standpunt VNG Hervormingsagenda Jeugd

Na een langdurige traject tot en met de uitspraak van de Commissie van Wijzen, heeft de VNG in juni 2021 afspraken gemaakt met het rijk over de verbetering van de financiële positie van gemeenten op het gebied van de jeugdhulp. Op basis van de uitspraak van de Commissie compenseert het rijk gemeenten in het jaar 2022 voor de tekorten met (naast een eerdere toezegging voor € 300 miljoen) met een aanvullend bedrag van € 1,3 miljard. Daarnaast stellen de VNG/gemeenten en het rijk een Hervormingsagenda Jeugd op voor de jaren 2022-2028 met als randvoorwaarde voor de VNG dat het volgende kabinet tot structurele bekostiging van gemeenten overgaat. We hebben aanbieders (branches), professionals en cliënten gevraagd om samen met ons deze agenda vorm te geven en uit te voeren. De agenda moet leiden tot betere jeugdhulpverlening en een beter en beheersbaar stelsel.

Hierna geven we een toelichting op de door het VNG-bestuur vastgestelde inzet van de VNG/gemeenten in dit traject en benoemen we de voor ons essentiële punten voor Hervormingsagenda Jeugd. Deze punten zijn voor de VNG bepalend voor het ondertekenen en uitvoeren van de agenda.

Ambities VNG voor de Hervormingsagenda

De agenda dient een beslissende impuls te geven aan de transformatie, namelijk om passende en tijdige hulp dichtbij het gezin te bieden, binnen een beter beheersbaar stelsel. De gemeenten staan als eerste aan de lat om als verantwoordelijke overheid hieraan uitvoering te geven. Wij voelen daarom een grote verantwoordelijkheid om samen met u deze agenda uit te voeren en daadwerkelijk deze beide doelen te realiseren. We kunnen dit alleen doen in partnerschap met cliënten, professionals, aanbieders en het rijk. Al jaren wordt hier door gemeenten hard en met resultaat aan gewerkt, maar we zien ook dat het beter moet. We spreken hierbij uit dat wij degene zijn die sturing geven aan de gewenste transformatie, met inachtneming van de hieronder vermelde ambities en randvoorwaarden.

Onze ambities:

1. Realisatie van de transformatie-ambities die onder de decentralisaties liggen. Dit betekent dat gemeenten de overheid zijn die de hulp aan jeugdigen en hun gezinnen integraal organiseren en sturen en op de resultaten aanspreekbaar zijn. Dit vraagt van gemeenten om integraal over domeinen heen te kunnen sturen (o.a. rondom bestaanszekerheid en Jeugd – Wmo) en vraagt een intensievere samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs en zorgverleners aan de ouders/verzorgers zoals de volwassen-GGZ.
2. Zeker bij meer specialistische jeugdhulpverlening dient de onderlinge samenwerking tussen gemeenten te worden versterkt. De regio's vormen de basis en de Norm voor Opdrachtgeverschap geeft hiervoor een belangrijke impuls. In lijn met de uitspraak van de Commissie van Wijzen zijn we bereid om hier verder invulling aan te geven. Dat geldt in het bijzonder voor de hulpverlening die zelfs voor de regioschaal te specialistisch is.
3. 1 op de 7 kinderen ontvangt jeugdhulp. We staan voor de maatschappelijke opgave om de kinderen en gezinnen in kwetsbare situaties te helpen. Die hulp komt in het gedrang doordat het beroep op de hulpverlening te hoog is. Daarom moeten er stevige keuzes worden gemaakt over welke jeugdhulp wel en welke niet nodig is. Deze keuzes dienen op landelijke niveau te worden gemaakt en vanuit gemeenten zullen we dit debat vanuit onze inzichten en ervaring uit de praktijk voeden.
4. Om goed te sturen op de kwaliteit en inzet van hulp zetten we in op het realiseren van vereenvoudiging op onder meer administratie en contractering. Dit doen we graag samen met de aanbieders. Met een vereenvoudiging kan de aandacht en focus zich sterker richten op de uitvoering en een betere uitvoeringspraktijk. Het werk van I-Sociaal Domein dient hiervoor als basis.
5. Meer eenheid en samenwerking tussen gemeenten is ons streven, maar wel met behoud van de vrijheid om lokaal maatwerk te bieden aan de inwoners en binnen adequate financiële kaders. Dit vraagt om consistentie in de toepassing van de kaders over interbestuurlijke verhoudingen. Hieronder wordt dit verder uitgewerkt.
6. Gemeenten treffen - vooruitlopend op de vaststelling van de agenda - die maatregelen die zich op dit moment al laten effectueren en geven aldus mede gestalte aan de afspraken die met het rijk voor 2022 zijn gemaakt inzake het beter beheersbaar maken van het stelsel.

Onze interbestuurlijke en financiële randvoorwaarden

De genoemde ambities kunnen we alleen waarmaken als de interbestuurlijke en financiële randvoorwaarden geborgd zijn en de sturingsinstrumenten van gemeenten op orde zijn.

Om de uitspraak van de Commissie van Wijzen volledig op te kunnen volgen is nodig dat:

- gemeenten adequate structurele financiering vanaf 2023 ontvangen voor het uitvoeren van de taken op het gebied van jeugd
- gemeenten voldoende in staat zijn sturing te geven aan de transformatie.

Dit vraagt van het rijk onder meer dat de financiële kaders van de hervormingsagenda gebaseerd zijn op deugdelijke berekeningen en getoetst zijn op haalbaarheid en uitvoerbaarheid in de praktijk. Tevens is er rekening gehouden met implementatietermijnen, het beheersbaar maken van de financiële risico's en de impact van autonome groei en kostenontwikkeling. Tot slot is - conform de uitspraak van de commissie - essentieel dat de resultaten van de agenda gemonitord worden en gemeenten op basis van de feitelijke uitkomsten ex post gecompenseerd worden door het rijk. Van gemeenten vraagt dit dat zij verantwoordelijkheid nemen voor en zich inspannen om de inhoudelijke én financiële doelen van de agenda te behalen en zo gezamenlijk met het rijk en partners tot een daadwerkelijke realisatie van de transformatie te komen binnen beheersbare financiële kaders.

Toetsingskader Hervormingsagenda

We zullen de Hervormingsagenda toetsen aan de in deze brief genoemde ambities en randvoorwaarden. Concreet betekent dit de volgende toetsing:

1. **De transformatie is leidend:** In lijn met de doelen die onder de decentralisatie liggen bieden we passende en tijdige zorg op de juiste plek, die integraal wordt aangeboden in de directe leefomgeving van het gezin.
2. **Eerlijke financiële afspraken rijk-gemeenten:** De financiële effecten (investeringen en opbrengsten) zijn bepaald op basis van objectieve maatstaven en zijn deugdelijk geraamd en sluiten afdoende aan op de agenda en afspraken.
3. **Zuivere interbestuurlijke verhoudingen:** De bestuurlijke en financiële afspraken met het rijk voor de fase 2023-2028 stellen de gemeenten in staat hun verantwoordelijkheden in het kader van de jeugdhulp goed te vervullen en deze afspraken voldoen aan artikel 108, lid 3 Gemeentewet. De praktijk is hierbij leidend.
4. **Integrale aanpak met duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling:** Met de partijen in de vijfhoek en met andere betrokken partijen (ook binnen de domeinen: onderwijs, werken, wonen en volwassenenzorg) gemaakte (uitvoerings-) maken we specifieke, robuuste en afdwingbare afspraken. Elke partij neemt verantwoordelijkheid voor zijn deel van de opgave en is daarop aanspreekbaar. Samen zijn we verantwoordelijk voor het welslagen van de agenda.
5. **Stevige monitoring:** De agenda wordt financieel en inhoudelijk gemonitord. Dit vormt de basis om de door gemeenten geleverde inspanningen te toetsen en de ex post berekening en financiering aan gemeenten vast te stellen.

Tot slot

De komende tijd stellen we samen met het rijk, aanbieders, professionals en cliënten de hervormingsagenda op. De inzet in deze brief is de basis voor de onderhandeldelegatie van de VNG om te komen tot een goede agenda die leidt tot betere jeugdhulp, een passend financieel

kader en een duurzaam stelsel. We benutten deze inzet ook om gaande het proces te toetsen of dit leidt tot een goede agenda. Naar verwachting is de agenda in het eerste kwartaal van 2022 gereed en zal daarover de bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden. We houden u op de hoogte van de voortgang van dit proces.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by a horizontal line.

L.K. Geluk
Algemeen directeur